	Ders İzlence Formu	Doküman No:	
		Yayın Tarihi:	
		Revizyon Tarihi:	
		Revizyon No:	
		Sayfa:	

Bölüm Adı	İlahiyat			Güncelleme Tarihi	24/09/2026
Dersin Kodu	**Dersin Adı**	**Dersin Türü**	**Yıl**	**Yarıyıl**	**AKTS**
İFA113	Mantık	☒Z ☐S ☐İBS	2024-2025	Güz	3

Dersin Seviyesi

Haftalık Ders Saati (Kurumsal)	Haftalık Uygulama Saati	Haftalık Laboratuvar Sayısı
2	0	0

Öğrenim Türü

Örgün

Eğitim Dili

Türkçe

Dersin Amacı

Dersin amacı öğrencilerin mantığın ne olduğunu ve mantık sistemini tanımasını; mantık ilkeleri ile akıl yürütme biçimlerini öğrenerek argüman geliştirme becerisini kazanmayı; mantık hatalarının ne olduğunu kavrayarak akıl yürütmede yanlışa düşmekten koruyacak ve doğru bir akıl yürütmede bulunacak beceriyi kazanmasını sağlamaktır.

Dersin Ön Koşulu Olan Dersler

Dersin ön koşulu yoktur.

Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler

Yeni Çağ Felsefesi, Orta Çağ Felsefesi, İslam Felsefesi, Din Felsefesi, İslam Hukuku

Dersin İçeriği

Mantık ilminin tanımı ve mahiyeti, mantık ilkeleri ve sistemi, akıl yürütme çeşitleri mantık felsefesi ve tarihçesi, kavramlar mantığı: kavram, terim ve kavram türleri, kavramlar arası ilişkiler, beş tümel, tanım, bölme ve sınıflama, önermeler mantığı: önerme ve önerme türleri, önermeler arası ilişkiler, kıyas mantığı, kıyas türleri: basit, bileşik ve düzensiz kıyaslar.

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

Staj Durumu

Yok

Ders Kitabı / Malzemesi*

1	Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
2	Mantık El Kitabı, Editör: İsmail Köz, Ali Çetin, Grafiker Yayınları
3	Klasik Mantık, Necati Öner, Divan Kitap.
4	Klasik Mantığa Giriş, İbrahim Emiroğlu, Elis Yayınları.
5	Mantık, Doğan Özlem, Notus Yayınları.
6	Temel Mantık, Şafak Ural, Çantay Yayınları.

İlave Kaynak(lar)*

1	Mi'yar-ı Sedat (Klasik Mantık),Ahmet Cevdet Paşa, Fecr Yayınevi.
2	Mantık Terimleri Sözlüğü, Teo Grünberg, Yeni Zamanlar Sahaf
3	Anahatlarıyla Mantık, İbrahim Çapak, Ensar Neşriyat

Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri

Prof. Dr. Hasan TANRIVERDİ

Ders Asistanı/Asistanları

Arş. Gör. Gökben EFE

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**	
ÖÇ-1	1. Öğrenci mantık tarihinden haberdar olur.
ÖÇ-2	2. Geleneksel mantıktaki beş tümel üzerine kurulu kavramlar öğretisi kavranır ve öğrenci onlarla ilgili çeşitli örnekleri gösterebilir.
ÖÇ-3	3. Tanım teorisi kavranır ve öğrenci onu uygulayarak yeni tanımlar üretebilir.
ÖÇ-4	4. Öğrenci doğru ve tutarlı akıl yürütme ile yanlış ve çelişkili akıl yürütme arasındaki farkları teorik düzeyde kavrar.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

	Konular	Hedefler	Yetkinlikler	Kaynaklar ***

	Ders İzlence Formu	Doküman No:	
		Yayın Tarihi:	
		Revizyon Tarihi:	
		Revizyon No:	
		Sayfa:	

			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Mantığın Konusu, Amacı, Kaynağı ve Problemleri	Mantık kaynaklarındaki bilgilere ulaşma becerisi ve araştırma teknikleri kazanılır.	×		×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
2.	Mantığın Tarihçesi	Öğrenci mantık tarihinden kısaca haberdar olur.	×		×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
3.	Kavramlar Mantığı I (Kavram Çeşitleri ve Delâlet)	Geleneksel mantıktaki beş tümel üzerine kurulu kavramlar öğretisi kavranır ve öğrenci onlarla ilgili çeşitli örnekleri gösterebilir.	×	×	×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
4.	Kavramlar Mantığı II (Tanım, Bölme ve Sınıflandırma)	Tanım teorisi kavranır ve öğrenci onu uygulayarak yeni tanımlar üretebilir.	×	×	×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
5.	Kavramlar Mantığı III (Kategoriler)	Kategoriler ve varlıkla ilişkileri öğrenilir.	×		×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
6.	Önermeler Mantığı I (Unsurları ve Çeşitleri)	Önermeleri, önermelerin yapılışını ve çeşitlerini öğrenir.	×		×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
7.	Önermeler Mantığı II (Önermeler Arası İlişkiler)	Önermeler arası ilişkiler kavranır.	×		×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
8.	**Ara Sınav Haftası**					
		100 -				
9.	Akıl Yürütme I	Akıl yürütmeyi ve dedüksiyonu öğrenir, günlük hayatta ve ilimlerde kullanımına örnekler verir.	×	×	×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
10.	Akıl Yürütme II	Akıl yürütme türlerinden endüksiyonu ve analojiyi öğrenir ve günlük hayatta ve ilimlerde kullanımına örnek verir.	×	×	×	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları

11.	Kıyas I (Kuralları ve Unsurları	Kıyasın yapısının nasıl kurulduğunu ve kıyas oluştururken nelerin yanlış olacağını öğrenir.	✕		✕	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
12.	Kıyas II (Şekilleri ve Modları)	Kıyasın şekillerini ve modlarını, birbirlerine döndürme tarzlarını bilir.	✕		✕	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
13.	Mantıkî Kıyas ve Fıkhî Kıyas	Mantıkı kıyas ve fıkhı kıyas arasındaki farkları kavrar, ilahiyat bilimleri içerisindeki yerlerini ve önemlerini tespit eder.	✕	✕	✕	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
14.	Tasdik Türleri ve Beş Sanat I (Burhan ve Cedel)	Öğrenci formel kıyasları ve türlerini öğrenir. Yeni kıyaslar kurabilir.	✕	✕	✕	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları
15.	Tasdik Türleri ve Beş Sanat II (Hitabet, Şiir ve Mugalâta)	İnformel kıyaslar (beş sanat) öğrenilir. Günlük hayattaki safsataları belirler.	✕	✕	✕	➢ Klasik Mantık, Ruhattin Yazoğlu, Tuncay İmamoğlu, Eser Yayınları

Yarıyıl Sonu Sınavı Haftası

- Yarıyıl sonu sınavı; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.

Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler

Öğrenci Sorumlulukları:

1.
2.
3.

Ödevler

Konusu:

Açıklama:

Son Teslim Tarihi:

Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):

Ders Değerlendirme		
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer
Ara Sınav	1	%40
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer
Final Sınavı	1	%60
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		
Toplam		%100

Ders İş Yükü			
Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yükü (Saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	14	28
Bireysel Çalışma	14	2	28
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	7	7
Okuma	1	2	2
Toplam İş Yükü (Saat)			74
AKTS (Toplam İş Yükü/25)			222

	Ders İzlence Formu	Doküman No:	
		Yayın Tarihi:	
		Revizyon Tarihi:	
		Revizyon No:	
		Sayfa:	

Program Çıktıları (PÇ) ile Mantık Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları / Program Çıktıları	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÇ 1. İlahiyat alanında kazanılan yeterliliklere dayalı, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.	5						
PÇ 2. İlahiyat alanında edindiği kuramsal ve uygulamalı bilgileri eğitim-öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır, çözümler ve uygular.		5		3			
PÇ 3. İlahiyat alanında karşılaşılan kadim ve güncel dini meseleleri saptama, tanımlama, yorumlama, formüle etme ve çözüm bulmada bireysel veya ekip üyesi olarak sorumluluk alır.							4
PÇ 4. İlahiyat alanındaki bilgi ve becerileri kullanarak, hem kendisinin hem de sorumluluğu altında çalışanların kişisel ve mesleki gelişimine yönelik etkinlikleri planlar	5						
PÇ 5. İlahiyat alanında edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirir.	5						
PÇ 6. İlahiyat alanındaki çeşitli bilimsel, sosyal, kültürel ve sanatsal etkinliklere katılır.							
PÇ 7. Anadilde ve yabancı dilde ilahiyat alanında kuramsal ve uygulamalı bilgileri izler ve bunları ilgili alandaki paydaş kişi ve kuruluşlarla paylaşır.							
PÇ 8. Çağın gerektirdiği dijital okuryazarlık becerisine sahip olur bunu ilahiyat alanında etkin bir şekilde kullanır.							
PÇ 9. Dini anlayış ve uygulamaların evrensel, toplumsal, hukuki ve etik değerlere ilişkin yansımaları hakkında farkındalık sahibidir.			3				
PÇ 10. Değişen hayata ve yeniliğe karşı açık tutuma sahip olarak bilimsel, toplumsal, ekonomik, yasal ve siyasal gelişmelerden haberdardır.							
PÇ 11. İlahiyat alt dalları ve diğer bilim alanları ile ilişki kurarak disiplinler arası araştırma, inceleme, analiz ve yorum yapar.					4		

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Mantık Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Öğretim Çıktıları / Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÖÖ 1. Kavramlar arası ilişkilere yönelik sağlam alt yapıya sahip olur. Alanında edindiği teorik ve pratik bilgileri eğitim, öğretim, araştırma ve topluma hizmet alanlarında kullanır.	5						
PÖÖ 2 Mantık ilminin konusunu, konu başlıklarını, meselelerini, başlıca kavramlarını bilir ve mantığın diğer ilimlerle ilişkisini açıklar.		4					
PÖÖ 3 İslam mantıkçılarının alana yapmış oldukları katkıları inceler ve analiz eder.				5			
PÖÖ 4 Kavramlar, önermeler, kıyas ve beş sanatla ilgili öğrenmiş olduğu teorik bilgileri temrinlerle pekiştirir ve böylece kavramsal ve tutarlı düşünme melekesi kazanır.	4						
PÖÖ 5 İslam düşüncesinde mantığın her türlü ilim için bir mukaddime ve alet ilmi olarak öne çıkarılmasının gerekçe ve saiklerine ilişkin kavrayışıyla, günümüzde mantık ilminin felsefe ve dini ilimler araştırmacısı için ne anlam ifade ettiğini tartışarak bu konudaki bilgi birikimini paylaşır.				5			
PÖÖ 6 Günlük hayatta sık karşılaşılan mantık yanlışlarını bulur ve sebeplerini analiz eder.						4	
PÖÖ 7 Mantık ve doğru düşünme arasındaki ilişkiyi bilir.				3			
PÖÖ 8 Akıl ilkelerinin önemini değerlendirir.	5						
PÖÖ 9 Akıl yürütmede kullanılan temel terimleri analiz eder.		5					
PÖÖ 10 Akıl yürütme yöntemlerini değerlendirir.			4				
PÖÖ 11 Mantığın pratik yaşam açısından önemini fark eder.						5	
PÖÖ 12 Bilimlere yöntem oluşturması bakımından mantığı ortaya koyar.							5

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atıf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.